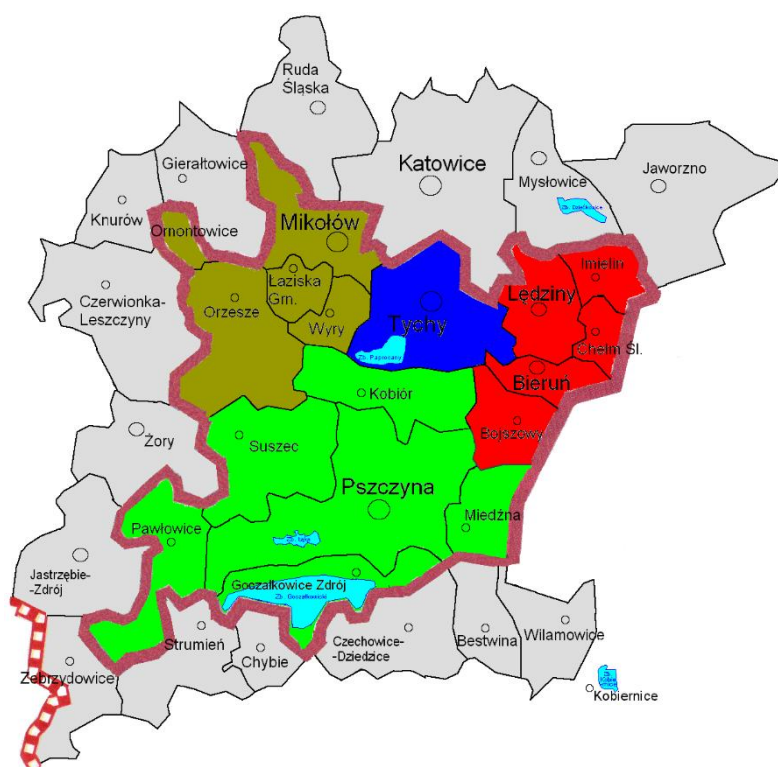

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
PSZCZYŃSKIEGO
w 2024 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczynski	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	2974	1133	1957	2357	8421
Liczba ludności	123105	59568	99 602	110 958	393233

Spis treści:

1.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PSZCZYŃSKIM.	4
2.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.	10
3.	OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO.	21
4.	ODDZIAŁ LABORATORYJNY.	31
5.	OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.	34
6.	OCENA SANITARNA PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	37
7.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.	41
8.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA.	44

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PSZCZYŃSKIM

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

W 2024 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 4519 chorób zakaźnych, co stanowiło 32,1 % ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem.

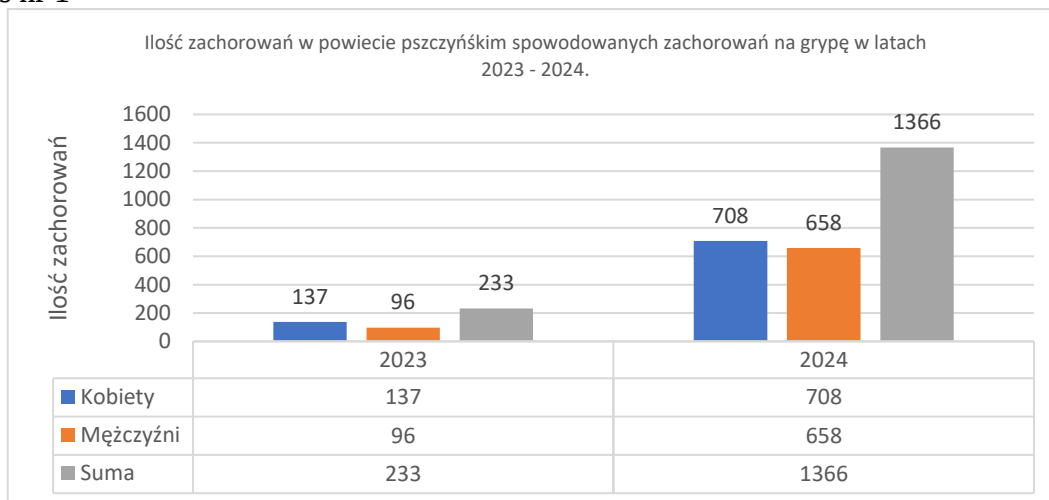
W porównaniu do 2023 r. wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zwiększeniem liczby zachorowań na krztusiec i grypę. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne.

W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzano wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

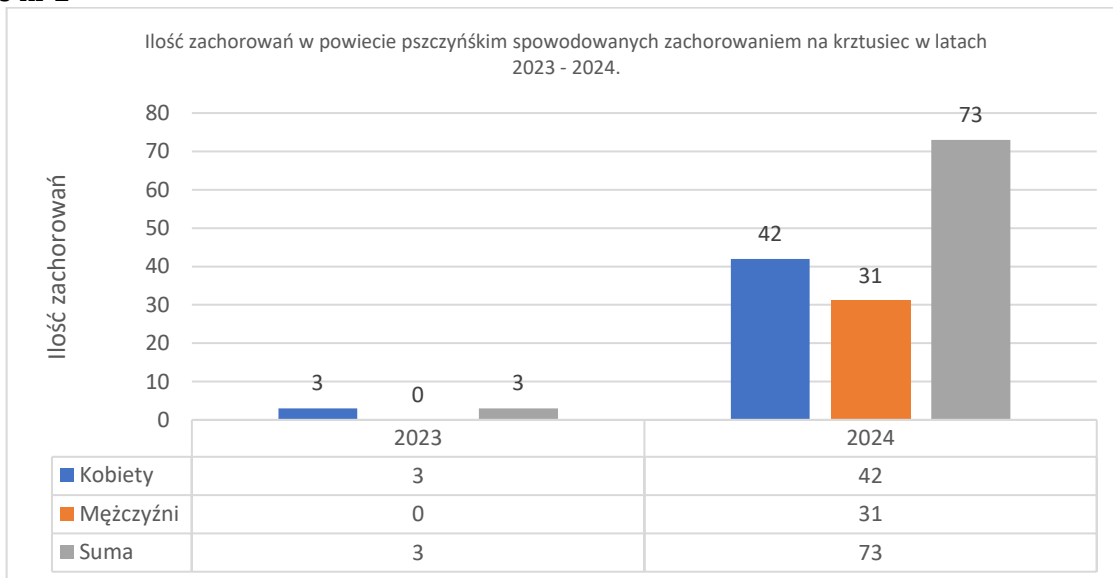
Ogółem w 2024 r. wykazano 1366 zachorowań na grypę (wykres nr 1), co stanowiło 35,8 % wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie pszczyńskim (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 4079). Zachorowały 708 kobiet i 658 mężczyzn.

W przypadku zachorowań na krztusiec w 2024 r. wykazano 73 zachorowania a w roku 2023 r. były 3 zachorowania co zostało przedstawione na wykresie nr 2.

Wykres nr 1

Wykres nr 2

Wśród chorób dających objawy ze strony układu pokarmowego zaobserwowano niewielki spadek. W 2024 r. stanowiły one 7,5 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu pszczyńskiego, wśród nich można wyróżnić między innymi: 16 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami *Salmonella*, 42 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*, 58 wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy oraz 67 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami), 167 biegunek i zapaleń żołądkowo jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 38 u dzieci do lat 2). W przypadku chorób szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu odnotowano wzrost zachorowań. Choroby te w 2024 r. stanowiły 20,7 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu pszczyńskiego, w tym wykazano 326 płoniec (wzrost w porównaniu do 2023 r. o 172,5 %), 598 osp wietrznych (wzrost w porównaniu do 2023 r. o 127,2 %) oraz 13 zakażenia wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych, skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono 8 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapaleniem wątroby typu B, 3 wywołane wirusem zapalenia wątroby typu C, dodatkowo zarejestrowano 23 nowych nosicieli antygenu HBs i 16 nosicieli HCV. Ponadto wystąpiły 102 zachorowania na boreliozę, 5 zachorowań na lambliozę, 2 zachorowania na odrę, pojedyncze zachorowania na chorobę legionistów (Legionelozę) oraz toksoplazmozę.

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 14 nowych nosicieli.

W powiecie pszczyńskim w 2024 r. zarejestrowano 1 ognisko zakażeń epidemicznych, które wystąpiło w zakładzie opieki zdrowotnej. Wdrożono działania przeciwepidemiczne. Przyczyną wystąpienia ogniska epidemicznego był wirus SARS-CoV-2.

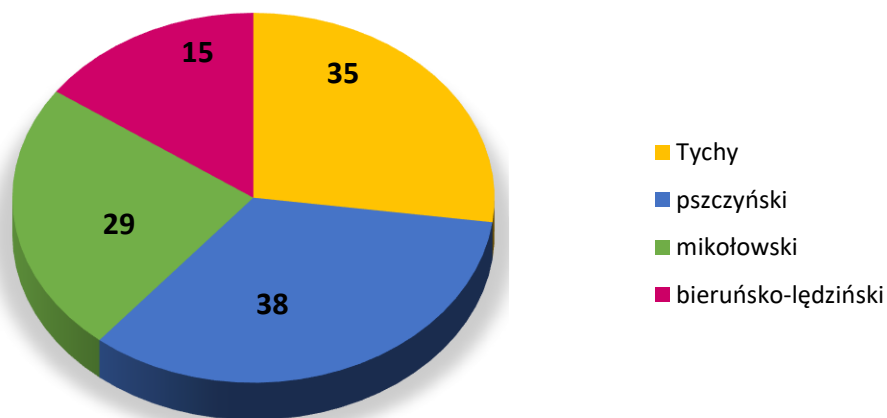
Odnutowano znaczny spadek zachorowań na Covid-19. W 2024 r. w powiecie pszczyńskim zarejestrowano 939 zachorowań potwierdzonych szybkim testem antygenowym. W 2023 r. było 1427 zachorowań.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W powiecie pszczyńskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 38 punktach szczepień (wykres nr 3). W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 24093 osoby.

Wykres nr 3

Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach w 2024 roku

W 2024 r. zmieniono formę sprawozdawczości z wykazu „osób uchylających się” na „Raport o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych”. Na dzień 31.12.2024 r. w wyżej wymienionym raporcie zarejestrowano 2028 osób, z tego w powiecie pszczyńskim – 555, co stanowi 2,30 % osób podlegających szczepieniom w powiecie.

W 2024 r. zarejestrowano 30 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 7 na terenie powiatu pszczyńskiego, które zakwalifikowano jako łagodne (wykres nr 4).

Wykres nr 4

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole zakładów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych w tym nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób, u których nie są realizowane szczepienia ochronne z przyczyn niemedycznych;
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych;
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych;
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym;
- kontynuowano dystrybucję preparatów szczepionkowych w ramach powszechnego programu szczepień przeciwko HPV;
- rozpoczęto dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w ramach szczepień zalecanych dla kobiet ciężarnych;
- w ramach poprawy realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wystosował 2357 pism do opiekunów prawnych z przypomnieniem o realizacji powyższego obowiązku.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2024 r. obejmowała nadzorem 839 zakłady lecznicze, z czego w powiecie pszczyńskim 227, co stanowi 27 % ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres nr 5). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne- 9, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne- 115 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek – 103 (tabela nr 1). Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w powiecie pszczyńskim realizowane były przez 2 szpitale oraz 7 podmiotów realizujących inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 5

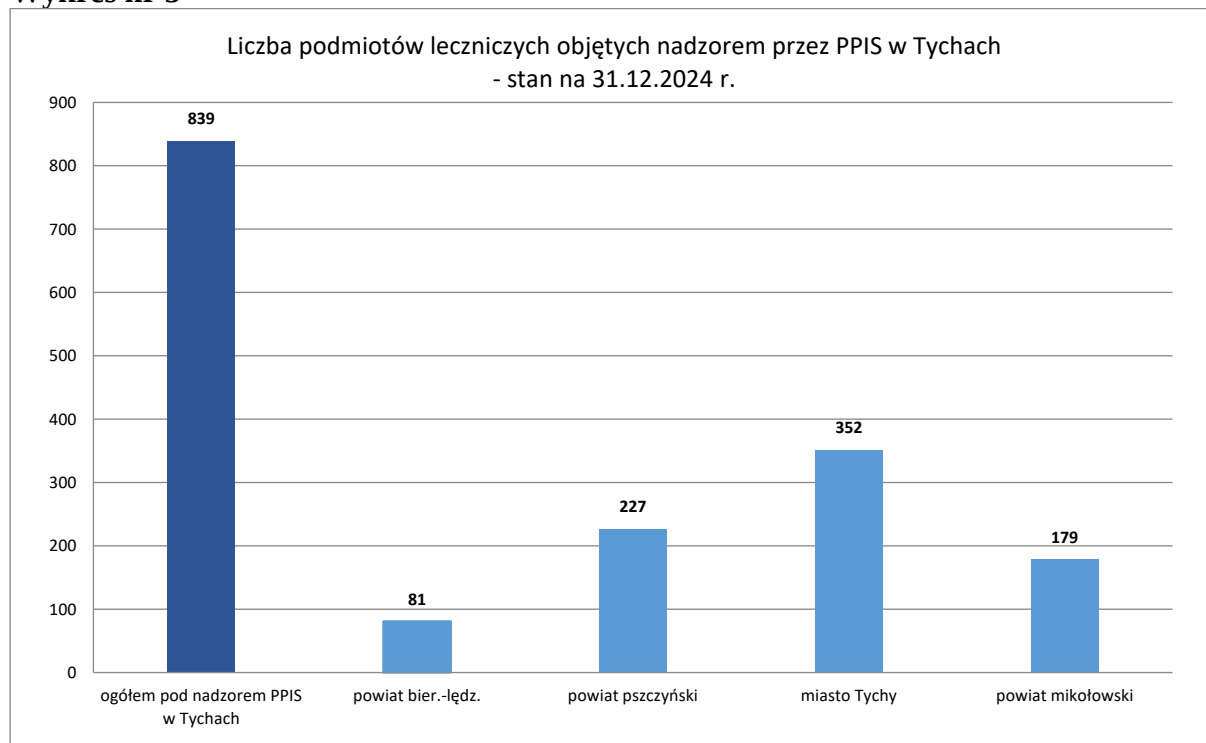

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie pszczyńskim w 2024 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	9
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	115
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	103
4	Ogółem	227

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 113 kontroli w powiecie, w tym 110 kontroli planowych, 3 ponadplanowych. W przeprowadzonych kontrolach planowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą nie stwierdzono nieprawidłowości. Dokonano oceny procedur w zakresie prawidłowości doboru i stosowania środków dezynfekcyjnych a także procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne. Poddano również ocenie postępowania z odpadami medycznymi – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz.U.2017 poz. 1975).

Kontrole ponadplanowe dotyczyły m.in. procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w związku z podejrzeniem występowania wszawicy wśród pacjentów, podejrzenie występowania insektów (pluskiew) w obiekcie niebędącym zakładem leczniczym.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Wydano ogółem 1 decyzję administracyjną dotyczącą prolongaty terminu wykonania nakazów.

W 2024 r. od mieszkańców powiatu pszczyńskiego wpłynął do PPIS w Tychach 1 wniosek dotyczący podejrzenia występowania insektów (pluskiew) w obiekcie niebędącym zakładem leczniczym. Wniosek po rozpatrzeniu zakwalifikowano jako bezzasadny.

Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które podlegały analizie i rejestracji. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2024 r. zarejestrowano ogółem 909 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych:

- 310 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców Miasta Tychy, co stanowiło 34% wszystkich zgłoszeń;
- 123 zgłoszenia dotyczyły mieszkańców powiatu mikołowskiego, co stanowiło 14% wszystkich zgłoszeń;
- 97 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego, co stanowiło 11% wszystkich zgłoszeń;
- 108 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu pszczyńskiego, co stanowiło 12% wszystkich zgłoszeń;
- 253 zgłoszenia dotyczyły osób mieszkających poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Tychach, co stanowiło 28% wszystkich zgłoszeń;
- 18 zgłoszeń dotyczyło osób. w stosunku do których nie było określonego miejsca ich zamieszkania, co stanowiło 2% wszystkich zgłoszeń.
- W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły: *Clostridioides difficile* (25,19%), *Klebsiella pneumoniae* (14,19%), pałeczki *Salmonella* (13,42%). (Tabela nr 2, Wykres nr 6).

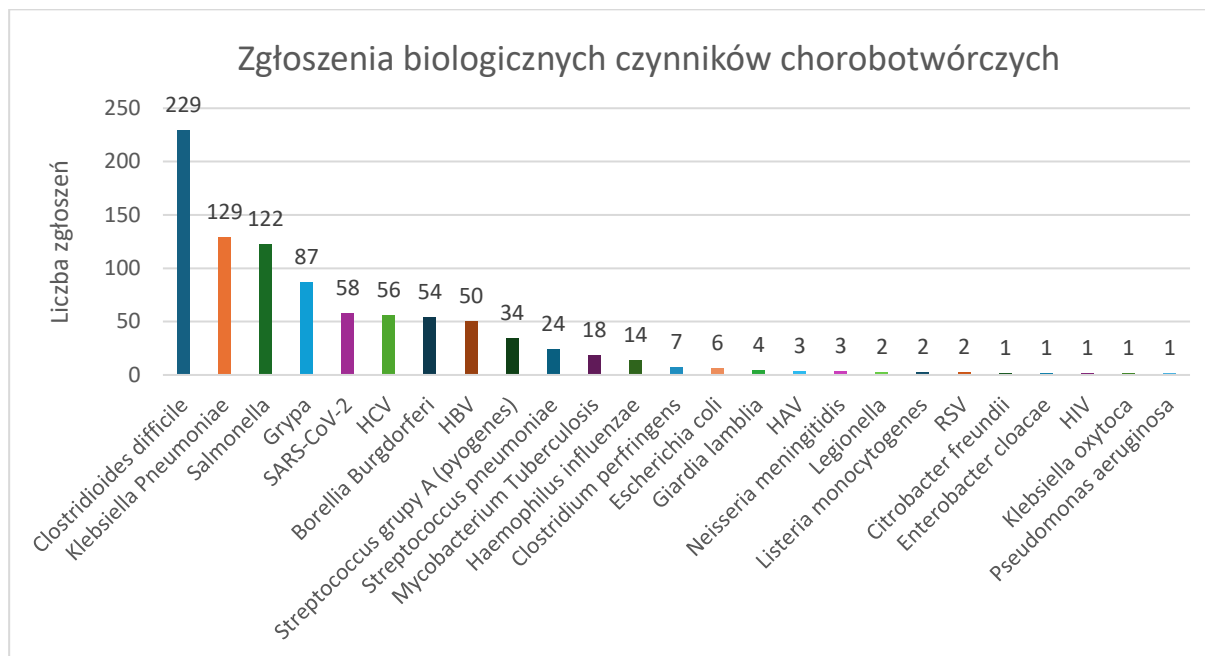
Tabela nr 2 Biologiczne czynniki chorobotwórcze zgłoszone w 2024 r. przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach.

Biologiczny czynnik chorobotwórczy	Liczba zgłoszeń	% wszystkich zgłoszeń
<i>Clostridioides difficile</i>	229	25,19%
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	129	14,19%
<i>Salmonella</i>	122	13,42%
Grypa	87	9,57%
SARS-CoV-2	58	6,38%
HCV	56	6,16%
<i>Borellia Burgdorferi</i>	54	5,94%
HBV	50	5,50%
<i>Streptococcus</i> grupy A (<i>pyogenes</i>)	34	3,74%
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	24	2,64%
<i>Mycobacterium Tuberculosis</i>	18	1,98%
<i>Haemophilus influenzae</i>	14	1,54%
<i>Clostridium perfringens</i>	7	0,77%
<i>Escherichia coli</i>	6	0,66%
<i>Giardia lamblia</i>	4	0,44%
HAV	3	0,33%
<i>Neisseria meningitidis</i>	3	0,33%
<i>Legionella</i>	2	0,22%
<i>Listeria monocytogenes</i>	2	0,22%
RSV	2	0,22%
<i>Citrobacter freundii</i>	1	0,11%
<i>Enterobacter cloacae</i>	1	0,11%

HIV	1	0,11%
Klebsiella oxytoca	1	0,11%
Pseudomonas aeruginosa	1	0,11%
RAZEM	909	100

Wykres nr 6

Wykres kolumnowy liczby biologicznych czynników chorobotwórczych zgłoszonych w roku 2024 przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach.

Wnioski:

- W porównaniu do 2023 r. wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zwiększeniem liczby zachorowań na krztusiec i grypę. W odniesieniu do zachorowań na Covid-19 odnotowano spadek zgłoszeń o 488. Podejmowane działania przeciwepidemiczne przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz działania mające na celu poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych, miały za zadanie ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych wśród mieszkańców powiatu pszczyńskiego.
- Konieczne jest kontynuowanie zadań dotyczących ochrony zdrowia publicznego w szczególności w zakresie nadzoru nad podmiotami leczniczymi ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych oraz działań prowadzonych wobec osób, u których nie są zrealizowane szczepienia ochronne z powodów niemedycznych.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uzyskują, utrzymują i przedstawiają dowody potwierdzające bezpieczeństwo żywności.

Oferowana w obrocie żywność poza aspektami bezpieczeństwa, powinna także umożliwiać realizację celów żywieniowych. Takie cele to nie tylko zapewnienie energii i składników odżywczych pokrywających zaopatrzenie organizmu lecz także wspieranie prozdrowotnego modelu życia, poprzez zapewnienie dostępu do produktów o korzystnym profilu dla zdrowia.

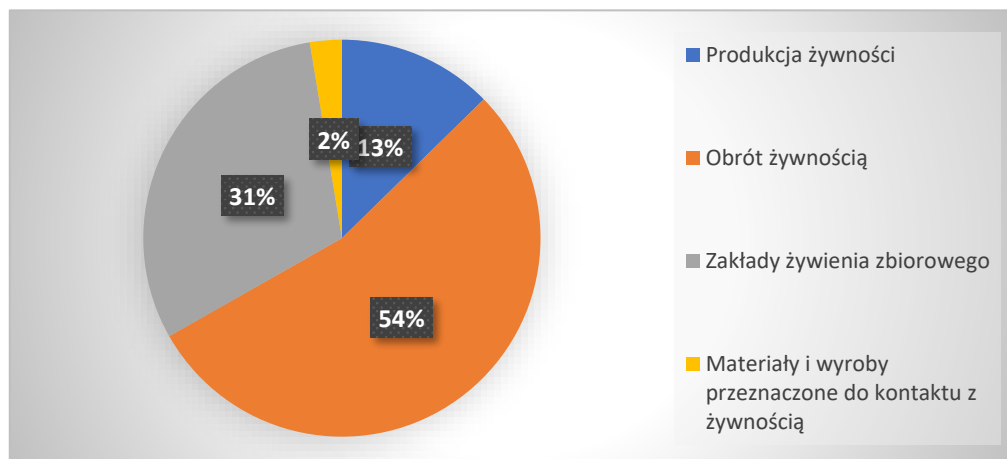
Nadzór nad produkcją i obrotem żywnością, materiałami do kontaktu z żywnością opiera się na dwóch systemach kontroli: zewnętrznej, która jest niezależna od podmiotu, sprawowana przez organy urzędowej kontroli żywności oraz wewnętrznej, prowadzonej w zakładzie, bazującej na Dobrej Praktyce Higienicznej, Dobrej Praktyce Produkcyjnej i zasadach systemu HACCP, realizowanych w celu zapewnienia zgodności produktów z wymogami prawa, właściwymi dla charakteru działalności prowadzonej przez podmioty. W ramach urzędowej kontroli żywności działania kontrolne prowadzone są z częstotliwością przyjętą na dany rok zgodnie z wytycznymi do planowania opracowanymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego, w oparciu o analizę stanu higieniczno – sanitarnego zakładów z ubiegłych lat z uwzględnieniem kategorii ryzyka ustalonej na podstawie arkusza oceny zakładów.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

W 2024 r. nadzorowano 4404 zakładów usytuowanych na terenie 4 powiatów, z czego 1225 na terenie powiatu pszczyńskiego. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2024 r. wg rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1289 kontroli urzędowych w tym 11 kontroli w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wydano 60 decyzji administracyjnych, z czego 49 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 1 dotycząca unieruchomienia zakładu, 6 decyzji zmieniających termin wykonania nakazu, 3 decyzje o wygaśnięciu, 1 decyzja umarzająca postępowanie. Ponadto wydano 320 decyzji związanych z zatwierdzeniem zakładów.

Nałożono 85 mandatów karnych na łączną kwotę 25 700 zł. Ponadto skierowano 2 zawiadomienia do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, poprzez przerabianie protokołu kontroli oraz prowadzeniu działalności bez wpisu do rejestru prowadzonego przez PPIS w Tychach.

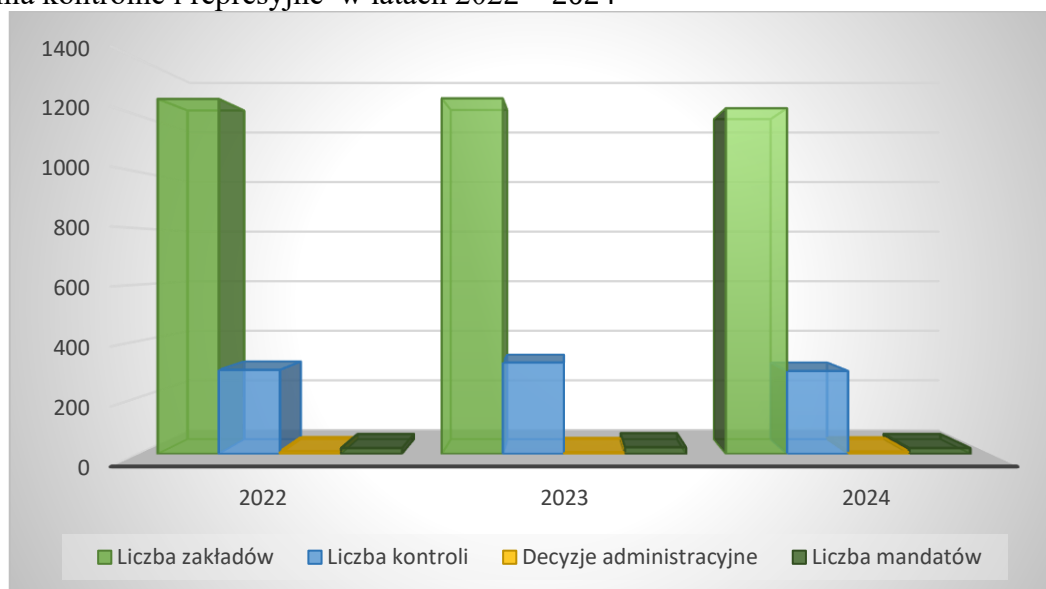
W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 582 próbki, w tym 538 próbek żywności, 9 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 25 próbek zmiotków i wytrzepek z koszyków oraz 10 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych na terenie powiatu pszczyńskiego

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 1225 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 294 kontrole urzędowe. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Nałożono 21 mandatów karnych na kwotę 6100 zł (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Działania kontrolne i represyjne w latach 2022 – 2024

Zakłady Produkcji Żywności

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 245 zakładów, w których przeprowadzono 49 kontroli. Wydano 3 decyzje administracyjne, nałożono 3 mandaty karne na kwotę 800 zł.

Najczęstsze uchybienia techniczno-sanitarne to: obecność zanieczyszczeń biologicznych, w tym szkodników zbożowo-mącznych w wytrzepekach z koszyczków do rozrost i garowania ciasta.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	4
Automaty do lodów	2
Wytwórnice tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych	0
Piekarnie	27
Ciastkarnie	5
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	7
Browary, słodownie i rozlewnie piwa	1
Wytwórnice napojów bezalkoholowych	0
Wytwórnice napojów alkoholowych, w tym wytwórni win	0
Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych	0
Zakłady garmazeryjne	2
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	1
Wytwórnice makaronów	0
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	0
Wytwórnice koncentratów spożywczych	0
Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	0
Wytwórnice chrupek, chipsów i prażynek	0
Wytwórnice suplementów diety	2
Wytwórnice żywności dla określonych grup	0
Wytwórnice substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych	0
Wytwórnice aromatów	0
Cukrownie	0
Producenci pierwotni	74
Rolniczy handel detaliczny	2
Dostawcy bezpośredni	0
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny	8
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	67
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	8
Producenci kiełków	0
Producenci żywności w warunkach domowych	27
Inne wytwórnice żywności	8
Razem	245

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 587 zakładów, w których przeprowadzono 133 kontrole. Wydano 3 decyzje administracyjne, nałożono 12 mandatów karnych na kwotę 3500 zł.

Najczęstsze uchybienia techniczno-sanitarne to:

- pomieszczenia zakładu wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem, brudne;
- utrudniony dostęp do punktów wodnych ze względu na dużą ilość towaru w części magazynowo - socjalnej sklepu;
- sprzedaż środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości;
- przechowywanie środków spożywczych niezgodnie z zaleceniami producenta;
- nieszczelności budynku, co umożliwia przedostawanie się gryzoni do zakładu;
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych;
- brak do wglądu orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników;

- wprowadzanie po raz pierwszy do obrotu suplementów diety, bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze, w tym hipermarkety	328
Kioski	17
Apteki	19
Magazyny hurtowe, w tym: hurtownie suplementów diety	44
Obiekty ruchome i tymczasowe	41
Środki transportu	33
Importerzy środków spożywczych	0
Eksporterzy środków spożywczych	0
Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	105
Razem	587

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 371 zakładów, w których przeprowadzono 110 kontroli. Wydano 2 decyzje administracyjne, nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 1800 zł.

Najczęstsze uchybienia techniczno-sanitarne to:

- pomieszczenia zakładu wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem;
- brak monitoringu temperatur z urządzeń chłodniczych;
- brak do wglądu bieżących zapisów opartych na zasadach systemu HACCP;
- brak do wglądu alergenów w oferowanych do konsumpcji daniach;
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych;
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników;
- prowadzenie działalności niezgodnie z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu;
- brak szafki na odzież w pomieszczeniu socjalnym, odzież przechowywane w bufecie;
- brak czystości i porządku we wszystkich pomieszczeniach zakładu;
- uszkodzone i brudne pojemniki, w których przechowywane są przyprawy;
- składowanie dużych ilości śmieci w otoczeniu zakładu.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	124
Zakłady małej gastronomii	112
Stołówki pracownicze	2
Bufety przy zakładach pracy	0
Stołówki w domach wczasowych	0
Bloki żywienia w szpitalach	2
Kuchnie niemowlęce	0
Bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach	2
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	6
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	9
Stołówki szkolne	59
Stołówki w bursach i internatach	0
Stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach	0
Stołówki w przedszkolach	34
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	0

Stołówki studenckie	0
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	4
Inne zakłady żywienia	15
Zakłady usług cateringowych	2
Razem	371

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

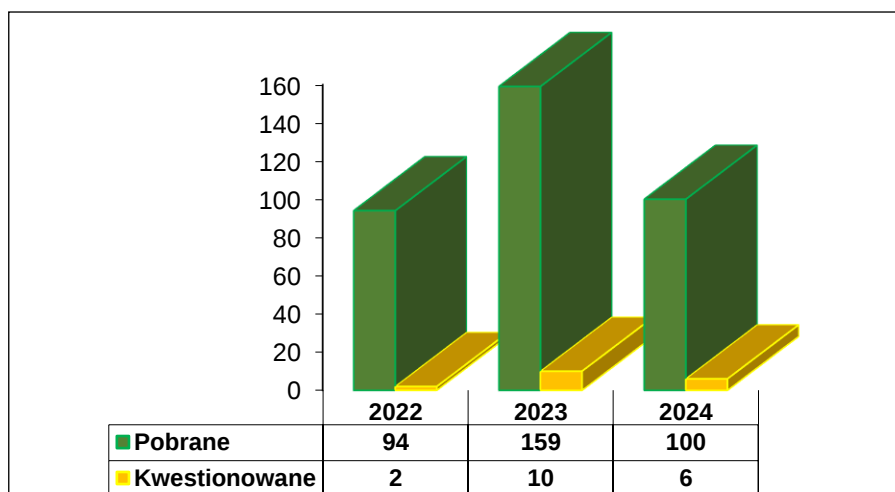
Nadzorem objęto 2 wytwórnie i 20 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W tej grupie zakładów przeprowadzono 2 kontrole.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu pszczyńskiego pobrano do badań laboratoryjnych 100 próbek środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których 6 kwestionowano (wykres nr 3).

Wykres nr 3

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2022 – 2024

Przyczyną kwestionowania próbek była:

pod względem zanieczyszczeń biologicznych:

- obecność szkodników zbożowo - mącznych w wytrząpkach z koszyków do rozrostu i garowania ciasta pobranych w piekarni;

Wnioski i interwencje

Rozpatrzono 3 wnioski, z czego 1 zasadny, 2 bezzasadne. Przeprowadzono 3 kontrolne, w trakcie których nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 300 zł.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

Wnioski o interwencję		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2022	5	3/600
2023	6	3/800
2024	3	2/300

Wnioski dotyczyły:

- personelu pracującego bez rękawiczek ochronnych z widocznymi ranami na dłoniach;
- nieprawidłowego przechowywania żywności poza urządzeniami chłodniczymi;
- prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów;
- braku ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w kuchni i w toalecie;
- braku orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników;
- nieprzestrzegania procedur GMP/GHP

Nałożone mandaty i ich przyczyny:

- Sklep spożywczy – brak orzeczenia lekarskiego do celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika (1x100);
- Restauracja – obecność nieoczyszczonych warzyw w pomieszczeniu kuchennym (1x200);

Nadzór nad importem/eksportem

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 14 kontroli, skontrolowano 28 partii środków spożywczych, wydano 14 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Eksport: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 76 kontroli, skontrolowano 580 partii żywności przeznaczonej na eksport, wydano 76 świadectw jakości zdrowotnej.

Powiadomienia typu RASFF na terenie 4 powiatów nadzorowanych przez PPIS w Tychach
System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2024 roku otrzymano 82 powiadomienia: alarmowe, informacyjne oraz o niezgodności w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami, dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- obecność parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: drób, chałwa sezamowa, hummus z suszonymi pomidorami, kebab mrożony, produkty wędliniarskie, rukola, ser, przyprawy, mąka pistacjowa, jaja, preparaty do początkowego karmienia niemowląt;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu substancji dodatkowych w środkach spożywczych;
- zawartość niedozwolonych substancji oraz składnika nowej żywności, napromienianie żywności i obecność zanieczyszczenia fizycznego w suplementach diety;
- przekroczenie migracji związków chemicznych z wyrobów do kontaktu z żywnością oraz niewłaściwa ocena organoleptyczna;
- obecność pleśni w produktach zbożowo-mącznych;
- stwierdzenie przekroczenia poziomu odniesienia akryloamidu w chipsach warzywnych, kulkach żytnio-owsianych, herbatnikach;
- obecność GMO w ziarnie roślin oleistych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu azotanów w rukoli;

- stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w produkcie wędliniarskim;
- przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów sumy alkaloidów w produktach żywnościowych tj.: przyprawy, herbatka dla dzieci, mak;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w warzywach i owocach, przyprawach;
- obecność substancji alergennych w pestkach dyni, mąkach;
- brak substancji alergennych wyszczególnionych na etykiecie produktów: ciastka, musztarda, konserwa turystyczna;
- obecność glutenu w produkcie bezglutenowym;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich w herbatce dla dzieci, owocach morza, kolbie kukurydzy, płatkach ryżowych.

Ponadto w związku z pobranymi do badań laboratoryjnych próbkami tj.: porzeczką czerwoną oraz granat odmiana Hicaz, w których stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów, dokonano 2 zgłoszeń do systemu RASFF na przestrzeni roku, które były zaklasyfikowane jako powiadomienia informacyjne (2).

Kategorie produktów	Powiadomienie alarmowe	Powiadomienie informacyjne	Powiadomienie typu NEWS	Powiadomienie o niezgodności	Powiadomienie o fałszowaniu
Mięso i przetwory mięsne	2	6			
Przetwory zbożowo - mączne	3	5		2	
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	3	2			
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	4	1		2	
Suplementy diety	1	9		1	
Inne (owoce suszone i świeże, warzywa świeże, jaja, krem pistacjowy, przyprawy, ziarna roślin oleistych, nabiał, herbatki, owoce morza)	14	24		3	
RAZEM	27	47	0	8	0

Akcje i działania dodatkowe

1) Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2024 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- zimowego przeprowadzono 6 kontroli, w tym 5 kontroli zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 1 kontrolę zakładu usług cateringowych, które dostarczały posiłki dla uczestników wypoczynku zimowego. W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie odnotowano skarg.
- letniego przeprowadzono 2 kontrole zakładu żywienia zbiorowego. W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie odnotowano skarg.

2) Jednostki systemu oświaty

W roku 2024 przeprowadzono 15 kontroli w stołówkach i wydawalniach szkolnych, oraz 2 kontrole w sklepikach/bufetach szkolnych.

Ponadto 7 kontroli dotyczyło spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154), jedna kontrola w placówce szkolnej, cztery w placówkach przedszkolnych, dwie w sklepikach/bufetach szkolnych.

3) Ocena żywienia w szpitalach

W ramach polecenia dotyczącego wzmożenia nadzoru m.in. w zakresie żywienia w szpitalach przeprowadzono 1 kontrolę, w trakcie której wykonano ocenę żywienia z wykorzystaniem arkusza oceny dekadowej jadłospisów. Sposób żywienia w szpitalu był zadowalający.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w analizowanej diecie podstawowej należy zaliczyć:

- brak roślin strączkowych w dekadzie,
- brak ryby i/lub przetworów rybnych w dekadzie, brak pełnowartościowego białka w niektórych głównych posiłkach, niezapewnienie odpowiedniej ilości porcji warzyw i owoców.

4) Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych przeprowadzono ogółem 1 kontrolę w żywieniu otwartym. W trakcie kontroli przeprowadzono badania za pomocą specjalistycznego sprzętu, wyniki badań wykazały akceptowalną jakość tłuszczów.

5) Kontynuacja akcji „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 3 zakłady, w których pobrano 6 próbek zmiotków oraz wytrzepeków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości. Razem przeprowadzono 3 kontrole związanych z poborem próbek, wydano 3 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujących przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 3 mandaty karne.

6) Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, nowa żywność, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi)

W 2024 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną w powiecie pszczyńskim przeprowadzono 4 kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety: w tym 2 kontrole stron internetowych oraz 2 w magazynie hurtowym. Nie wydano decyzji administracyjnych, nałożono 2 mandaty na kwotę 1000 zł w związku z niedopełnieniem powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego o wprowadzeniu lub zamiarze wprowadzenia środka spożywczego po raz pierwszy do obrotu.

Podejmowane działania dotyczyły m.in.:

- wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety bez wcześniejszego powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego;
- wprowadzania do obrotu suplementów diety zawierających w swoim składzie niedozwolone składniki pod nazwą „Yohimbe” oraz L-treonian magnezu;
- niewłaściwej reklamy i opisu na stronie internetowej suplementów diety.

W następstwie podjętych działań przedsiębiorcy: poprawili informacje na stronach internetowych, wycofali produkty z obrotu lub zaprzestali ich wprowadzania. Ponadto część spraw przekazywano do właściwych PPIS nadzorujących producentów suplementów diety lub do właściwego Inspektora Nadzoru Farmaceutycznego. Przedsiębiorców pouczono o obowiązujących przepisach prawa żywnościowego.

Zgodnie z planem pobierania próbek na rok 2024 r. pobrano do badań laboratoryjnych w powiecie pszczyńskim 1 próbkę suplementu diety oraz 10 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym żywność dla dzieci.

7) Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 7 zakładów żywienia zbiorowego (4 przedszkola, 1 szkołę podstawową, 1 żłobek, 1 szpital) z kuchnią własną lub z posiłkami dostarczonymi przez firmy cateringowe. Teoretycznie z wykorzystaniem listy wspomagającej ocenę żywienia, przeanalizowano 6 próbek zestawień dekadowych. Ponadto w 1 żłobku pobrano do badań laboratoryjnych jeden posiłek obiadowy i przeprowadzono analizę jadłospisu dekadowego z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. Najczęstsze nieprawidłowości dotyczyły m.in.: zawyżonej wartości energetycznej posiłków, nieprawidłowego rozdziału energii pochodzącej z białka i tłuszczu oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności wapnia.

Analizując sposób żywienia dzieci w wieku do lat 3 stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- zawyżoną średnią wartość energetyczną posiłków;
- zbyt dużą ilość białka w planowanych jadłospisach;
- za wysoki udział soli i sodu w stosunku do zalecanych norm;
- podawanie zbyt małych porcji warzyw/owoców lub całkowity brak produktów z tej grupy w posiłkach;
- pominięcie nasion roślin strączkowych;
- monotonia posiłków w planowanej dekadzie, małe urozmaicenie posiłków i wykorzystywanych produktów;
- nieprawidłowe oznaczenie alergenów w jadłospisach dostępnych dla dzieci i rodziców;
- niezapewnienie odpowiednich porcji ryb;
- niewystarczające wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- podawanie zbyt dużej ilości potraw smażonych;
- podawanie produktów wysoko przetworzonych (np. parówek);

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono nieprawidłowości:

- mniejsze od zalecanego wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne w 2 placówkach przedszkolnych;
- niezastosowanie się do obowiązku podawania w dekadzie dwóch porcji ryby w 1 placówce szkolnej;
- w 1 placówce szkolnej, w niektórych posiłkach obiadowych pominięcie porcji produktów zbożowych;
- w 1 placówce szkolnej pominięcie porcji produktów z grupy mięso/jaja/orzechy/nasiona roślin strączkowych;
- w 1 placówce przedszkolnej i 1 szkolnej podawanie zbyt małej ilości warzyw i owoców zarówno uwagi na wielkość porcji jak również całkowite pominięcie ich w serwowanych posiłkach;

Analizując sposób żywienia pacjentów w szpitalu stwierdzono nieprawidłowości:

- małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- brak tłuszczów bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone, przynajmniej w jednym posiłku;

- brak roślin strączkowych w dekadzie;
- brak ryby i/lub przetworów rybnych w dekadzie;
- brak pełnowartościowego białka w dwóch głównych posiłkach;
- podawanie zbyt małej ilości warzyw i owoców.

8) Akcja lato

W związku z ww. akcją oceną objęto: wytwórnie lodów, automaty do lodów, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Przeprowadzono ogółem 28 kontroli urzędowych, nałożono 2 mandaty karne.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to:

- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych;
- brudne urządzenia chłodnicze wewnątrz oraz na zewnątrz, z zalegającą warstwą brudu w uszczelkach;
- brudne regały, na których przechowywane są środki spożywcze.

Ponadto w okresie wzmożonego ruchu turystycznego przeprowadzono 2 kontrolę w związku z oceną warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych - nie stwierdzono nieprawidłowości.

9) Akcja markety

W związku z ww. akcją w 2024 r. skontrolowano 20 zakładów, w tym przeprowadzono 8 kontroli w związku z poborem próbek, nałożono 4 mandaty karne. Nieprawidłowości dotyczyły m.in.: składowania środków spożywczych opakowanych na zewnątrz zakładu, narażonych na zmienne czynniki atmosferyczne, obecności żywych gryzoni oraz śladów ich obecności w zakładzie.

10) Akcja „Nadzór na sprzedaż owoców i warzyw z importu”

W związku z pismem GIS dotyczącym wzmożonego nadzoru nad sprzedaż owoców i warzyw importowanych z krajów trzecich, jak i pochodzących z innych państwa członkowskich UE w powiecie pszczyńskim przeprowadzono 6 kontroli, w tym 4 w sklepie spożywczym, 1 w magazynie hurtowym oraz 1 w kiosku na targowisku. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno w zakresie dotyczącym identyfikacji produktu oraz oceny dokumentacji towarzyszącej

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną:

- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska:

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia przeprowadzono 3 kontrole, w trakcie których pobrano do badań 6 próbek owoców miękkich w kierunku zawartości metali oraz zanieczyszczeń mikrobiologicznych, 1 próbkę warzyw w kierunku zawartości metali. Próbek nie kwestionowano.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

Stan higieniczno-sanitarny ogółu zakładów pozostających pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r. na terenie powiatu pszczyńskiego nie uległ istotnej zmianie. Nie odnotowano również znaczących incydentów dotyczących żywności.

Pojawiające się zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa żywności wymagają nieustannego przestrzegania istniejących Procedur Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP, jak również wzmożenia kontroli wewnętrznej w zakładach przez wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w łańcuchu żywnościowym oraz wzmożonych działań PIS i innych organów urzędowej kontroli żywności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach jako organ wykonawczy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie czterech powiatów realizował zadania z zakresu żywności, żywienia i przedmiotów użytku określone szczegółowo ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Tychach wykonywała statutowe zadania zgodnie z „planem zasadniczych zadań na 2024 r., który obejmował główne kierunki działania, zasadnicze zadania oraz harmonogram nadzoru nad obiektami.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej stale podejmują działania mające na celu realizację założonych przez prawo żywnościowe standardów, które mają na względzie zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

W dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego, w zakresie sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska działania polegają na kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w szczególności dotyczące:

- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz zbiorowego transportu publicznego, a także ochrona zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego w solariach,
- przygotowania dokumentacji w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych egzekwujących poprawę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów,
- wydawania pozwoleń na ekshumację i kontrola przeprowadzania ekshumacji, wydawaniu pozwoleń na wniosek właściwego starosty w związku ze sprowadzeniem zwłok z obcego państwa, kontrola i wydawanie opinii dla środków transportu do przewozu zwłok i szczątków,
- przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków w ramach posiadanych kompetencji,
- opiniowania projektów regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnym gmin, projektów uchwał w zakresie częstotliwości odbierania odpadów komunalnych.

Nadzorem Higieny Komunalnej i Środowiska objętych jest 1824 obiektów, z czego w powiecie pszczyńskim znajdują się łącznie 522 obiektów, tym 74 placówki służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na nadzorowanym terenie łącznie 660 kontroli sanitarnych, w tym 169 kontroli na terenie powiatu pszczyńskiego.

Wydano 66 decyzji administracyjnych tj. 8 decyzji nakazujących usunięcie uchybień, 18 decyzje dotyczących zbiorczej rocznej oceny wody na pływalni, 40 decyzji płatniczych na kwotę 8 677,60 zł., ponadto wydano 9 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy, 2 opinie sanitarne na organizację imprezy masowej.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

W zakresie działań sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska skontrolowano 70 obiektów, w których udzielane są ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz 4 obiekty, w których udzielane są stacjonarne świadczenia zdrowotne. Zakres kontroli dotyczył oceny bieżącego stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń oraz ocena procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym. W jednym podmiocie leczniczym za nieprawidłowości, które dotyczyły, w pomieszczeniu do krioterapii ściany powyżej płytek ceramicznych brudne, zakurzone; ubytki płytek ceramicznych na ścianie. Wszczęto postępowanie, wydano decyzję administracyjną z terminem wykonania do 31.12.2024 r.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdza się wystarczające zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia i środki ochrony indywidualnej dla pracowników. Rodzaj preparatów myjących i dezynfekujących dostosowany do powierzchni, w ilościach wystarczających. Proces sterylizacji narzędzi wielorazowego użycia odbywa się w podmiotach leczniczych lub zlecany jest firmom zewnętrznym. Prowadzona jest prawidłowo gospodarka z odpadami medycznymi i komunalnymi. Odpady odbierane są przez specjalistyczne firmy, które posiadają zezwolenia na odbiór i transport odpadów do zakładów utylizacji.

Obiekty użyteczności publicznej

Ustępy publiczne – w ewidencji 2 ustępy

Ustępy należą do Administracji Zasobów Komunalnych w Pszczynie, zlokalizowane są przy ul. Parkowej i przy ul. Basztowej. Zakres kontroli dotyczył oceny bieżącego stanu sanitarnego z uwzględnieniem sposobu przeprowadzania dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń sanitarnych i wyposażenia. W obiektach znajdują się wydzielone pomieszczenia lub miejsca z przeznaczeniem

na przechowywanie zapasu środków myjących, dezynfekcyjnych i środków higieny oraz sprzętu służącego do utrzymania czystości. Skontrolowane ustępy utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-higienicznym, urządzenia sanitarne sprawne technicznie. Przy umywalkach zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody, środki higieny oraz pojemniki na odpady. We wszystkich obiektach zapewniona jest stała obsługa. Stan sanitarno - porządkowy ustępów zachowany.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 10 obiektów.

Kontrole zostały przeprowadzone w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno – higienicznego oraz realizacji obowiązków informowania o jakości wody osób korzystających z obiektu. W obiektach prowadzone są i systematycznie dokumentowane zapisy pomiarów parametrów wody. Zarządzający obiektami w przypadku wystąpienia przekroczeń w badaniach jakości wody niezwłocznie informują PPIS w Tychach o rodzaju podjętych działań naprawczych. W widocznym miejscu umieszczone są informacje dot. jakości wody przeznaczonej do kąpieli.

Dyrekcja Powiatowego Zespołu Szkół nr 2 przy ul. Szymanowskiego 12 w Pszczynie wystąpiła do PPIS w Tychach o wydanie decyzji prolongującej dotyczącej zapewnienia należytego stanu sanitarnego płytek ceramicznych w niecce basenu oraz posadzki wokół niecki basenu do końca roku 2025. Obiekt nie został ujęty w harmonogramie kontroli na rok 2024 r.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Józefa Pukowca w Pszczynie ma w mocy utrzymaną decyzję prolongującą (z 2023 r.) z terminem realizacji do 31.12.2025 r. (jedna kontrola). Nakaz decyzji dotyczył: zapewnić należyty stan sanitarno-techniczny nadmuchów i ciągów wentylacyjnych na hali basenowej.

Basen Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Studzionce – kontrola w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości, obiekt utrzymany czysto.

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Jankowicach po kontroli sanitarnej wydano decyzję na zapewnienie należytego stanu higieniczno-sanitarnego ciągów wentylacyjnych z terminem realizacji do sierpnia 2024 r. Strona wystąpiła z prośbą o wydanie decyzji prolongującej z terminem do końca roku 2024 r. Decyzja została wykonana w całości.

Krytą Pływalnię w Goczałkowicach - Zdroju skontrolowany dwukrotnie. Jedna kontrola w zakresie oceny jakości wody na pływalni oraz realizacji obowiązku informowania korzystających z basenu o jakości wody na pływalni. Druga przeprowadzona została w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Basen sezonowy w Pszczynie „Clara” od 2022 roku jest wyłączony z użytkowania.

Domy pomocy społecznej – ogółem w ewidencji 10 obiektów.

Podczas przeprowadzonej kontroli w jedynym domu pomocy stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarny, który dotyczył:

- braku środków do dezynfekcji toalet;
- zaśmieconych posadzek w części pomieszczeń obiektu;
- nieprawidłowego sposobu suszenia bielizny pościelowej.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono mandat karny w wysokości 200 zł. Kontrola sprawdzająca dotycząca wymienionych nieprawidłowości potwierdziła ich wykonanie. Ponadto stwierdzono uchybienia techniczne dotyczące:

- niesprawnej wentylacji w obiekcie;
- brudnych zakurzonych ścian i sufitów w pokojach pensjonariuszy.

Wydano decyzje nakazującą z terminem wykonania do 30 listopada 2024 r. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazów decyzji. Na dachu zamontowano:

- kominki wentylacyjne;
- postawiono ścianę pomiędzy holem obiektu, a częścią mieszkalną;
- doprowadzono do należytego stanu sanitarnego ściany i sufity we wszystkich pokojach pensjonariuszy.

W pozostałych skontrolowanych domach pomocy nie stwierdzono nieprawidłowości. Właściciele systematycznie przeprowadzają remonty, gospodarka w zakresie usuwania odpadów komunalnych prowadzona jest prawidłowo, właściciele posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. Bielizna pościelowa prana jest w większości w pralniach zewnętrznych lub odrębnych pomieszczeniach pomocniczych do prania.

W trakcie kontroli zaobserwowano szczególną dbałość o otoczenie obiektów, które służą jako miejsce wypoczynku dla pensjonariuszy w czasie letnim.

W trakcie kontroli obiektów dodatkowo przeprowadzono działania informacyjno-edukacyjne dot. postępowania z bielizną, postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi oraz właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella.

Hotele, pokoje gościnne, kwatery prywatne, agroturystyka - w ewidencji 16 obiektów. Na terenie powiatu funkcjonuje: 6 hoteli, 2 pensjonaty, 5 pokoi gościnnych, 1 kwatera prywatna oraz 2 obiekty agroturystyczne.

Właściciele obiektów posiadają zawarte umowy na pranie bielizny pościelowej oraz umowy na odbiór odpadów komunalnych. W jednym z hoteli, pranie odbywa się w obiekcie. Wydzielono pomieszczenia pomocnicze do prania, które wyposażono w pralnicę i suszarkę, kolejne w magiel oraz magazyn czystej bielizny z szafami. W obiektach prowadzona jest prawidłowa gospodarka odpadami. Systematycznie przeprowadzane są remonty polegające na malowaniu ścian oraz wymianie armatury i ceramiki. Zapewniony jest zapas bielizny pościelowej oraz odpowiedni asortyment środków myjących i dezynfekcyjnych. Otoczenie obiektów stanowią tereny zielone z wydzielonymi, zadaszonymi miejscami do wypoczynku.

W trakcie kontroli w jednym obiekcie - pokoje gościnne, stwierdzono nieprawidłowości sanitarne tj.:

- brudne i zaśmiecone posadzki w pokojach;
- brak środka do dezynfekcji urządzeń sanitarnych;
- wiatła śmietnikowa oraz otoczenie budynku z zalegającymi nagromadzonymi odpadami typu: zbutwiałe elementy desek i płyt, zalegające odpady budowlane.

Ponadto stwierdzono nieprawidłowości techniczne tj.

- ściany i sufity w pokojach zakurzone;
- lamperie w pokojach i na korytarzu komunikacyjnym z odpryskami farby;
- drzwi wejściowe do budynku i stolarka meblowa z odpryskami farby i okleiny, zniszczone.

Za uchybienia sanitarne ukarano właściciela mandatem karnym w wysokości 200 zł. oraz wydano zalecenia pokontrolne. W związku z uchybieniami technicznymi wydano decyzję, której nakaz dotyczył doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego:

- ścian i sufitów w pokojach;
- lamperii w korytarzu komunikacyjnym;
- drzwi wejściowych do budynku;
- stolarki meblowej w pokojach;
- posadzki w pokoju gościnnym oraz posadzki w magazynie pościeli.

Termin realizacji nakazu decyzji ustalono do 31 października 2024 r. Właściciel zwrócił się z prośbą, o prolongatę terminu tj. doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów w pokojach, lamperii w korytarzu komunikacyjnym. Na wniosek właściciela wydano decyzję prolongującą do dnia 31 stycznia 2025 r. Kontrola sprawdzająca w dniu 8 grudnia 2024 r. potwierdziła wykonanie pozostałych nakazów decyzji. Obiekt oceniono jako zły technicznie.

Przedmiotem kontroli tej grupy obiektów hotelarskich była ocena stanu sanitarno-technicznego, gospodarka odpadami komunalnymi oraz nieczystościami płynnymi. Stwierdzono między innymi, że obiekty wyposażono w wystarczającą ilość sprzętu do sprzątania i środków czystości, mają zapewnione właściwe warunki prania i dezynfekcji bielizny pościelowej oraz odpowiednie

warunki do przechowywania czystej bielizny. Skontrolowane obiekty, z wyjątkiem jednego utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-technicznym. Stwierdzono, szczególną dbałość właścicieli o estetykę otoczenia. Systematycznie podnoszony jest standard poprzez remonty i nowe wyposażenie. W otoczeniu obiektów znajdują się tereny zielone umożliwiające gościom wypoczynek.

Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie - Agroturystyka - w ewidencji 2 obiekty,

W gospodarstwach agroturystycznych właściciele zapewniają pokoje noclegowe z węzłami sanitarnymi oraz dostępne jadalnie oraz sale do imprez okolicznościowych. Poza budynkami zorganizowane są miejsca do grillowania. W jednym z gospodarstw dla gości zapewniano boisko do siatkówki plażowej, padok do ujeżdżania koni z stajnią, domek drewniany, wiatę biesiadną, plac zabaw dla dzieci z piaskownicą. Skontrolowane obiekty utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-technicznym. Tereny zielone, zadbane.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 4 parkingi.

Przed wejściem do restauracji znajdują się ogródki z stołami, ławami i krzesła dla podróżnych oraz z mini place zabaw dla dzieci. Natomiast dla osób korzystających z parkingu udostępniano toalety wewnątrz restauracji.

Wszystkie kontrole przeprowadzono w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego ze szczególnym uwzględnieniem stanu sanitarnego toalet ogólnodostępnych, gospodarki odpadami oraz gospodarki wodno-ściekowej. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przy umywalkach zapewniony dostęp bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środki higieny. Urządzenia sanitarne sprawne technicznie, dezynfekowane. Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Odpady komunalne odbierane są zgodnie z umową przez specjalistyczną firmę. Na terenach parkingów ustawione zostały pojemniki na odpady.

Tereny zielone przy parkingach zadbane.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej - w ewidencji 237 obiektów

Zakłady fryzjerskie w ewidencji 119 obiektów

Obiekty skontrolowane były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Narzędzia i przybory fryzjerskie czyste, dezynfekowane preparatami o szerokim spektrum działania. Ponadto, w większości zakładów do dezynfekcji narzędzi zastosowanie mają również lampy UV, myjki ultradźwiękowe czy sterylizatory UV. Przy obsłudze klienta używa się czystej bielizny, ponadto większość zakładów przy obsłudze klienta stosuje bieliznę jednorazowego użytku. W przypadku używania ręczników wielorazowych, użyta bielizna gromadzona jest w zamkniętych pojemnikach, a następnie prana poza zakładem. Bielizna czysta przechowywana jest w higienicznych warunkach. Zakłady posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych lub opłata za wywóz odpadów ujęta jest w czynszu za lokal. W trakcie kontroli podejmowano działania edukacyjne dotyczące postępowania z odpadami, opracowania procedur postępowania z bielizną czystą i brudną.

W dwóch zakładach na terenie powiatu pszczyńskiego stwierdzono nieprawidłowości. W jednym zakładzie stwierdzono:

- niewłaściwą dezynfekcję narzędzi i przyborów fryzjerskich;
- brak bieżącej czystości pomieszczeń.

Właściciel zakładu został ukarany mandatem karnym w wysokości 200,00 zł.

Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nieprawidłowości.

W drugim zakładzie fryzjerskim kontrola wykazała szereg nieprawidłowości technicznych tj.:

- brudne i zakurzone ściany w sali świadczenia usług fryzjerskich; na zapleczu socjalnym; toalecie dla klientów; toalecie dla pracowników; pomieszczeniu przechowywania farb i lakierów oraz ubytki w cokołach przy podłogach.

W związku z uchybieniami technicznymi wydano decyzję administracyjną. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazów decyzji.

Gabinety kosmetyczne – w ewidencji 84 obiekty. **Zakłady tatuażu** – w ewidencji 5 obiektów.

Kontrole przeprowadzane były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego- technicznego oraz postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi.

Przy obsłudze klientów, w trakcie zabiegów naruszających lub mogących naruszyć ciągłość tkanki używa się sprzętu jednorazowego użycia oraz wyrobów i narzędzi sterylnych. Właściciele zakładów wyposażają obiekty w autoklawy lub posiadają zawarte umowy na sterylizację narzędzi wielorazowego użycia. Przy obsłudze klientów stosowane są również narzędzia jednorazowego użycia.

Odpady niebezpieczne usuwane są do pojemników jednorazowego użycia, sztywnych, odpornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie, przecięcie lub do czerwonych worków foliowych odpowiednio oznakowanych. Odpady odbierane są zgodnie z zawartymi umowami przez specjalistyczne firmy.

Właściciele zakładów posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania z narzędziami powodującymi lub mogącymi powodować naruszenie ciągłości tkanki.

Coraz więcej właścicieli wyposaża swoje zakłady w lodówki, w których przechowywane są odpady niebezpieczne do czasu ich odbioru przez specjalistyczną firmę. W zakładach używana jest bielizna jednorazowego i wielorazowego użycia. Bielizna wielorazowa prana jest poza zakładem.

W trakcie kontroli oceniono opracowane procedury:

- zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi;
- instrukcje postępowania z odpadami.

Podejmowano działania edukacyjne dotyczące:

- sterylizacji narzędzi;
- postępowania z odpadami niebezpiecznymi;
- opracowania procedur postępowania z bielizną czystą i brudną.

W jednym gabinecie kosmetycznym przeprowadzona kontrola w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego wykazała nieprawidłowości, które dotyczyły:

- braku zapewnienia powierzchni umożliwiającej skuteczne mycie i dezynfekcję łóżek do zabiegów kosmetycznych.

Została wydana decyzja administracyjna. W trakcie kontroli sprawdzającej potwierdzono wykonanie nakazu decyzji.

Zakłady odnowy biologicznej oraz inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu – w ewidencji 29 obiektów.

W jednej siłowni, w trakcie kontroli stwierdzono:

- spękane siedziska w urządzeniach do ćwiczeń w strefie Cardio i wolnych ciężarów.

W związku z uchybieniami technicznymi wydano decyzję administracyjną. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazu decyzji.

Pozostałe obiekty wchodzące w skład opisanej grupy utrzymywane były w należytym stanie sanitarno-technicznym. W obiektach, w których znajdują się pomieszczenia do ćwiczeń wydzielone zostały kompleksy szatniowo-sanitarne. Sprzęty do ćwiczeń utrzymywane we właściwym stanie sanitarno- technicznym

W zakładach świadczących usługi solarne, kontrole przeprowadzane były w zakresie sprawdzenia czy właściciele tych obiektów respektują przepisy ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie

zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017r. poz. 2111). We wszystkich skontrolowanych solariach w widocznym miejscu umieszczona była informacja ostrzegająca przed następstwami korzystania z solarium. o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium); oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium - Minister Zdrowia ostrzega: korzystanie z solarium zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry”. We wszystkich skontrolowanych solariach obowiązuje zakaz palenia, który jest respektowany zarówno przez pracowników jak i klientów.

Tereny rekreacyjne – w ewidencji 4

Ośrodek Sportów Wodnych w Łące przy ul. Piotra Skargi 44 czynny był od 21 czerwca do 1 września 2024 r. Teren ośrodka ogrodzony. Przed wejściem do Ośrodka umieszczony jest Regulamin korzystania z kąpieliska i jego infrastruktury. Na terenie obiektu funkcjonują hangar na sprzęty pływające, budynek socjalny z świetlicą i kompleksami sanitarnymi; budynek z sanitariatami przystosowany dla osób niepełnosprawnych, przebieralnie.

W skład infrastruktury wchodzi: plaża, boisko sportowe, boisko do siatkówki, pomost pływający, teren zielony przygotowany pod kemping, pole namiotowe z zapleczem sanitarnym. Na terenie ośrodka funkcjonuje budynek zaplecza z biurem i kasą oraz pomieszczenie ratowników z punktem pierwszej pomocy. W obiekcie jest możliwość wypożyczenia sprzętu pływającego.

Dworce, stacje kolejowe – w ewidencji 3.

Dworzec PKP w Pszczynie – W budynku dostępna jest poczekalnia dla podróżnych, hol główny, Toalety ogólnodostępne z rozdziałem na część damską i męską oraz toaleta przystosowana dla osób niepełnosprawnych są na parterze dworca. Wydzielony magazyn środków myjących i dezynfekcyjnych, rodzaj i ilość środków wystarczająca, asortyment dostosowany do powierzchni. Utrzymaniem czystości zajmuje się specjalistyczna firma. Na bieżąco przeprowadzane są drobne naprawy i remonty. W trakcie kontroli sanitarnej zarządca budynku przewidział malowanie ścian i sufitów w holu głównym budynku do końca II kwartału 2025 r. Budynek podłączony do gminnej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Teren wokół dworca utrzymany czysto.

Cmentarze - w ewidencji 34

Skontrolowane cmentarze są ogrodzone częściowo lub w całości, alejki na cmentarzach w większości utwardzone. Administratorzy dbają o utrzymanie bieżącej czystości. Każdy cmentarz posiada przynajmniej jeden punkt wodny – punkty wodne zasilane wodą wodociągową. Wydzielone są miejsca składowania odpadów wyposażone w kontenery. Prowadzona jest segregacja odpadów. Przy miejscu składowania odpadów umieszczony regulamin segregacji odpadów. W trakcie przeprowadzonych w tej grupie obiektów kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Administratorzy posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów.

Obiekty sportowe – w ewidencji 18 obiektów.

Na wniosek Klubu Sportowego „Pniówek-74” w Pawłowicach przy ul. Sportowej 7 przeprowadzono kontrolę boiska celem przedłożenia protokołu Śląskiemu Związkowi Piłki Nożnej. Obiekt składa się z budynku administracyjnego w którym mieszczą się: szatnie, kompleksy toalet z natryskami dla zawodników i gości. W dniu kontroli przy umywalkach zapewniony był dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz zapewnione środki higieny. Urządzenia sanitarne sprawne i dezynfekowane. Treningi i rozgrywki odbywają się na dwóch boiskach, teren ogrodzony. Trybuny wyposażone w siedziska w dniu kontroli w dobrym stanie technicznym.

Hala Sportowa „Goczuś” w Goczałkowicach Zdroju – w trakcie kontroli w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono nieprawidłowościami, które dotyczyły:

- brudnych, zakurzonych ścian w hali sportowej; w magazynie sprzętu sportowego oraz w szatni nr 4. Wszczęto postępowanie administracyjne. W pozostałych skontrolowanych obiektach sportowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady karne i areszty śledcze – w ewidencji 1, nie objęto w harmonogramie kontroli.
Środki transportu – w ewidencji 2 podmioty, nie objęto w harmonogramie kontroli.

Interwencje wpływające do PPIS w Tychach. W 2024 r. wpłynęły 2.

- Interwencja przekazana przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach dotycząca zaniedbań sanitarnych w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobą niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Przeprowadzono kontrolę w obecności właściciela obiektu. Za stwierdzone nieprawidłowości, które dotyczyły braku zapasu środków do dezynfekcji toalet nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 200 zł. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zaleceń.
- Interwencja dotycząca panującego brudu w pomieszczeniach na trzecim piętrze budynku Szpitala Reumatologiczno – Rehabilitacyjnego w Goczałkowicach – Zdroju przy ul. Uzdrowskiej 54. Przeprowadzona kontrola sanitarna nie potwierdziła zasadności interwencji.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi:

W 2024 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się w poszczególnych gminach przedsiębiorstwa – wodociągowe. W 2024 r. na terenie powiatu pszczyńskiego wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi dostarczało, 6 przedsiębiorstw wodociągowych.

- Pszczyna – Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o.; Pszczyna, ul. Zdrojowa 4; Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego i podziemnego. Woda powierzchniowa kupowana od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach mieszana jest z wodą pochodzenia podziemnego (kupowaną od WZD Sp. z o. o., Gardenia).
- Pawłowice - Wodociągi Pawłowice, Krzyżowice, ul. Orła 11
Mieszkańcy w całości zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia wody zlokalizowanych w Warszowicach oraz Golasowicach;
- Miedźna – Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Gilowice, ul. Lompy 19
- Goczałkowice – Gmina Goczałkowice – Zdój, ul. Szkolna 13;
- Kobiór - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. Tychy, ul. Sadowa 4.
- Suszec – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ; Suszec, ul. Ogrodowa 2;
Mieszkańcy tych gmin zaopatrywani są w całości w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi monitoring jakości wody w celu oceny jej zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz analizuje możliwe zagrożenia zdrowotne wynikające z przekroczeń wartości parametrycznych i czasu ich występowania. W ramach monitoringu jakości wody PPIS w Tychach pobiera próbki do badań laboratoryjnych zgodnie z harmonogramem kontroli urzędowych oraz próbki dodatkowe wynikające z bieżących potrzeb na przykład związane z interwencjami mieszkańców.

Badania jakości wody realizowane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej były zgodnie z ustalonymi rocznymi „Harmonogramami pobierania próbek wody” z częstotliwością określoną w przywołanym powyżej rozporządzeniu. Próbkę wody pobierane były głównie z punktów zlokalizowanych na sieci wodociągowej (punktów zgodności) oraz w stacjach uzdatniania wody (woda uzdatniona). Przedsiębiorstwa wodociągowe przekazują do PPIS w Tychach sprawozdania z badań wykonywane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbkę wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badane były w laboratoriach:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach i Bielsku – Białej
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Katowicach;
- Centrum Badań i Dozoru Sp. z o.o. z siedzibą w Łędzinach,
- Wydziały Badania Wody należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach odpowiednio w: Laboratorium Katowice, Laboratorium Goczałkowice, Laboratorium Maczki w Sosnowcu;
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Pszczynie.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

W 2024 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu.

Pływalnie / baseny kąpielowe

W powiecie pszczyńskim znajduje się 11 obiektów.

- 3 kryte pływalnie: w Pawłowicach, Woli i Goczałkowicach,
- 4 baseny szkolne,
- 1 basen sezonowy w Pszczynie-Porębie
- 3 baseny należące do kompleksów uzdrowiskowych w Goczałkowicach,

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2024 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach.

Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r.

W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach.

Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach.

Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2024 r.

Kąpieliska

W dniu 29.02.2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt uchwał Rady Miejskiej w Pszczynie w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na terenie Gminy Pszczyna na 2024 r. oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 21 czerwca do 1 września 2024 r. Organizatorem Kąpieliska był Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu (MORiS) w Pszczynie przy ul. Basztowej 4 w Pszczynie.

(MORiS) w Pszczynie w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie z kąpieliska w ramach kontroli wewnętrznej. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej upoważnieni pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników badań laboratoryjnych próbki wody oraz oceny wizualnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpiei zgodnie z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiei.

W sezonie letnim w ramach kontroli wewnętrznej organizator pobierał próbki wody zgodnie z harmonogramem oraz dokonywał oceny wizualnej.

Wszystkie próbki spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu, w związku z czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach, w każdym z tych przypadków stwierdził przydatność wody do kąpiei. Orzeczenia każdorazowo wysyłane były do organizatora kąpieliska oraz Burmistrza Miasta Pszczyna jak również na bieżąco wszelkie zmiany uzupełniane były w serwisie kąpieliskowym. Kąpielisko było otwarte przez cały czas trwania sezonu kąpielowego do dnia 1 września 2024 r.

W oparciu o przepisy Ustawy Prawo Wodne oraz wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiei, po obliczeniu percentyli w oparciu o wymagania mikrobiologiczne dla wód powierzchniowych dokonano oceny sezonowej – jakość wody uznano jako doskonałą. Dokonano również klasyfikacji czteroletniej dla kąpieliska Ośrodek Sportów Wodnych w Łące, zlokalizowanego przy ul. Piotra Skargi 44 w Łące - jakość wody oceniono jako: doskonałą.

Zbiornik wody powierzchniowej

Na terenie powiatu znajduje się ujęcie wody powierzchniowej należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach oparte na wodzie ujmowanej ze zbiornika Goczałkowice. Woda z tego zbiornika uzdatniania jest w Zakładzie Uzdatniania Wody Goczałkowice w Goczałkowicach - Zdroju. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi - przyjęto kategorię jakości wody – A2.

Do tej kategorii zalicza się wody wymagające typowego uzdatnienia fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnej, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji końcowej.

Analiza i wnioski

Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków (jakości) świadczenia usług. Na przestrzeni ostatniego roku nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz wysokiego poziomu świadczonych usług. Wiele podmiotów gospodarczych w swojej działalności dąży do poprawy funkcjonalności pomieszczeń, zmiany wystroju wnętrz, wyposaża swoje obiekty w nowoczesne, dobrej jakości materiały sprzęty i urządzenia, co idzie w parze z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi określonymi w obowiązujących aktach prawnych.

Jednak w dalszym ciągu dla pracowników dokonujących czynności kontrolnych w zakładach kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu utrudniony jest sposób ich przeprowadzania. Powodem jest brak aktu prawnego, który określałby szczegółowe wymagania dla obiektów świadczących usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników jak i klientów.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału i wymazów z kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji.

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL-KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL-B).

Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w VI cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto

Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2024 r. wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach oraz badania kału, wymazów z kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpiel (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpiel i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2926	7446
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE – badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ – badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW – potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY – badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO – wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	13717	150246

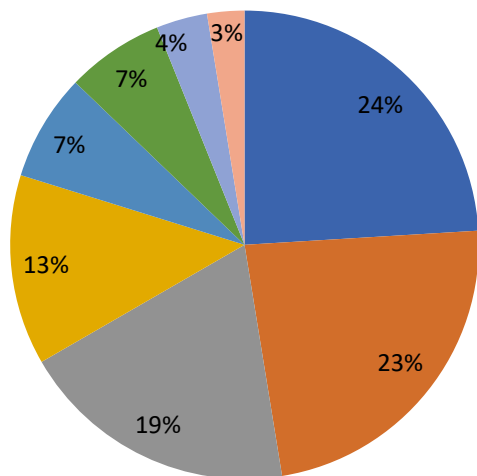
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.

W powiecie pszczyńskim w 2024 r. nadzorem bieżącym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych objętych było 267 podmiotów gospodarczych. W zakładach tych zatrudnionych było ogółem 15389 pracowników.

W 2024 r. przeprowadzono 88 kontroli w 66 obiektach. Podczas większości kontroli prowadzono działania edukacyjno-informacyjne. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, zostały wydane 44 decyzje dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje zawierały 312 nakazów.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych, w wyniku której stwierdzono brak wymaganej dokumentacji produktu kosmetycznego i nieprawidłowe oznakowanie opakowań. Wydana została decyzja wstrzymująca wprowadzanie do obrotu trzech produktów kosmetycznych oraz nałożona została na producenta kara pieniężna w łącznej wysokości 1900 zł za stwierdzone nieprawidłowości.

Stwierdzone nieprawidłowości

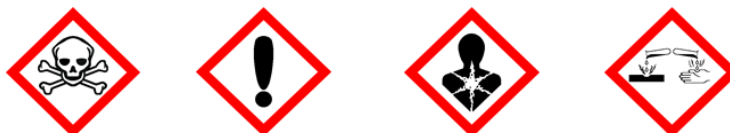
- w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin
- w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia
- w zakresie złego stanu higienicznosanitarnego pomieszczeń
- w zakresie czynników rakotwórczych
- w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych
- brak lub niewłaściwa ocena ryzyka zawodowego
- inne
- w zakresie szkodliwych czynników biologicznych

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

W 20 zakładach pracy stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w zakresie: pyłu węgla kamiennego, pyłu niesklasyfikowanego ze względu na toksyczność, czynników chemicznych – krzemionki krystalicznej frakcji respirabilnej, manganu i jego związków nieorganicznych – w przeliczeniu na Mn frakcja respirabilna, hałasu, promieniowania optycznego nielaserowego, drgań działających na człowieka przez kończyny górne. W warunkach tych pracowało 3173 pracowników, w tym głównie w górnictwie węgla kamiennego.

W związku ze zmianą przepisów dotyczących substancji chemicznych, czynników i procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym i reprotoksycznym informowano pracodawców o zakresie wprowadzanych zmian, pozostawiano ulotki informacyjne przygotowane przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi.

Choroby zawodowe

W 2024 r. stwierdzono 12 chorób zawodowych w 3 zakładach pracy – pylice płuc górników kopalń węgla.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

W powiecie pszczyńskim nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Podsumowanie

W kopalni węgla kamiennego występuje w środowisku pracy narażenie na pył węgla zawierający krzemionkę krystaliczną, które jest przyczyną chorób zawodowych - pylic płuc górników kopalń węgla (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej).

W zakładach pracy często stwierdzano nieprzestrzeganie przepisów prawa w zakresie stosowania lub wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, niewłaściwy stan pomieszczeń higienicznosanitarnych lub pomieszczeń pracy, a także brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

6. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

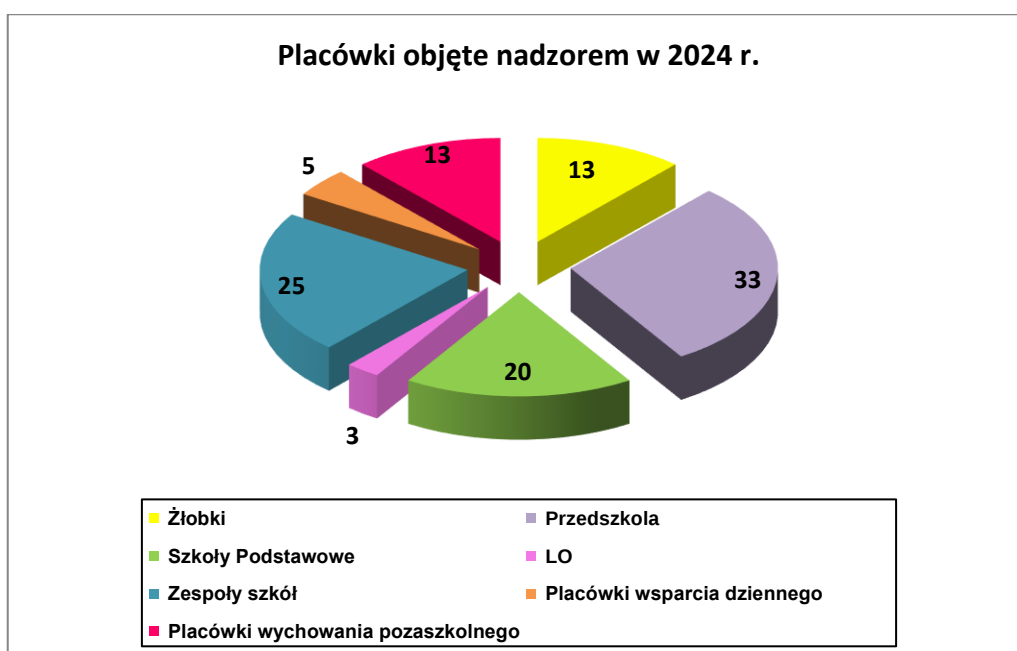
Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się **116** placówek nauczania i wychowania z powiatu pszczyńskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **83** kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, w trakcie których stwierdzono występowanie nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego i technicznego. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- złego stanu technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży,
- złego stanu technicznego nawierzchni boisk szkolnych oraz placów zabaw dla dzieci przedszkolnych
- stanu technicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury.

Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wydaniem zaleceń pokontrolnych. W 2024 r. wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące nieprawidłowego stanu technicznego placówek.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w 13 placówkach. Skontrolowano 12 żłobków, w których przebywało 348 dzieci. Przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny oceniono jako prawidłowe, wszystkie placówki posiadały dostęp do bieżącej ciepłej wody oraz były wyposażone w środki do utrzymania higieny osobistej. W 2023 r. wydano 4 decyzje określające maksymalną liczbę dzieci w żłobku.

Przedszkola

W 2024 r. w ewidencji znajdowały się 33 przedszkola. Skontrolowano 22 placówki, do których zapisanych było 1794 dzieci. Przedszkola funkcjonują w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 20 szkół podstawowych, 25 zespołów szkół oraz 2 LO. Przeprowadzono w nich 47 kontroli sanitarnych.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III szkół podstawowych.

Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej, 2 placówki posiadają zbiornik bezodpływowy (szambo).

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, uczniowie nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2024 r. prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. Zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, na rzecz wykorzystywania podczas zajęć form wizualnych (programy multimedialne.)

Dożywianie dzieci i młodzieży

Prowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej. Na terenie powiatu pszczyńskiego 26 szkół prowadzi dożywianie w formie posiłków jedno lub dwudaniowych, z których korzystało 4516 uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

W 2024 r. dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów. Pomiary przeprowadzono w 1 szkole podstawowej oraz 1 zespole szkolno-przedszkolnym. Pomiarami objęto 10 klas szkół podstawowych, w których zmierzono **171** uczniów – z czego **75** uczniów siedziało w niedostosowanych do swojego wzrostu meblach szkolnych.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2024 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w 7 placówkach w **84** oddziałach, nieprawidłowości stwierdzono w **12** oddziałach.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Z otrzymanej pisemnej informacji wynika, że liczba oddziałów w szkole jest większa od liczby dostępnych sal lekcyjnych oraz faktem, że dostępność nauczycieli jest ograniczona z uwagi na to, iż są zatrudnieni w innych placówkach.

Badania w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków

W 2024 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Tychach przeprowadzili badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków. Badaniu zostali poddani uczniowie 1 szkoły podstawowej, w której badaniem objęto uczniów z 10 oddziałów. Zważono **192** tornistrów/plecaków, z czego **35** tornistrów/plecaków przekraczało 15% masy ciała. Analiza przeprowadzonych badań wykazała przekroczenie dopuszczalnej wagi tornistra w **8** oddziałach. Badania miały na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów szkół podstawowych.

Wszystkie placówki, w których przeprowadzono ważenie tornistrów/plecaków otrzymały pisemną analizę wyników z zaleceniami dla rodziców i nauczycieli.

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników jednorazowego użytku, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

W większości skontrolowanych szkół zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk bądź ręczników jednorazowych, papieru toaletowego w kabinach ustępowych lub w ich obrębie.

Ponadto w 2 skontrolowanych placówkach stwierdzono brak zachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

W 2024 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są zabezpieczone prawidłowo.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2024 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w formie wyjazdowej jak i w miejscu zamieszkania. Przeprowadzono 45 kontroli stanu sanitarnego placówek organizujących wypoczynek. Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz
- zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

Przeważał wypoczynek w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Wypoczynek w formie wyjazdowej miał charakter obozu żeglarskiego.

W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku. Wypoczynek odbywał się we

właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Podsumowanie:

Prowadzony nadzór w roku 2024 pozwala stwierdzić iż stan techniczny obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Niepokojącym zjawiskiem pozostają niewątpliwie problemy o charakterze higienicznym, związane ze stwierdzonymi przypadkami wszawicy. W związku z nagminnie pojawiającym się problemem występowania wszawicy wśród dzieci, dyrektorom placówek oświatowych przekazywano materiały edukacyjne w formie ulotek. Działania podejmowane przez dyrektorów placówek we współpracy z rodzicami i pielęgniarkami nie są całkowicie skuteczne, ze względu na powtarzające się zakażenia.

7. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 6 projektów planów zagospodarowania przestrzennego opracowanych dla terenów położonych w powiecie pszczyńskim. Dla 3 projektów planów ogólnych uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku 2 planów oraz 1 zmiany studium uwarunkowań uznano za zasadne odstępnie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wystąpiono również o uzgodnienie 1 planu, dla którego odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów miejscowych utrzymywały zagospodarowania zgodne ze stanem istniejącym, uzupełniały na niewielkich obszarach oraz wprowadzały ustalenia umożliwiające realizację planowanych inwestycji. Celem dwóch z przedłożonych planów było poszerzenie istniejących cmentarzy. Plany określały przeznaczenia, zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania, w tym w strefach sanitarnych cmentarza, przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań występujących w obszarze objętym planem i w jego otoczeniu. Natomiast zmiana jednego z planów została sporządzona w celu wprowadzenia korekt polegających na wycofaniu się z rozszerzenia cmentarza. Kolejny z planów umożliwiał budowę zbiornika przeciwpowodziowego wraz z przepompownią, mającą na celu mechaniczny przerzut wód lub zastosowanie innych rozwiązań technicznych w przypadku powstania utrudnień w grawitacyjnym odpływie wód. Na terenie objętym tym planem istnieje bardzo trudna sytuacja hydrograficzna, związana z możliwością jego całkowitego zatopienia. Projekty planów miały na celu uporządkowanie procesów inwestycyjnych realizowanych na obszarach sołectw m.in. poprzez ustalenie przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenów. W każdym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko bądź ludzi, a odnoszące się indywidualnie do określonego przeznaczenia terenu.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2024 r. organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla 13 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w żadnym przypadku nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia takiego postępowania.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla 1 przedsięwzięcia, które miało na celu zmniejszenie strumienia wytwarzanych w wyniku robót drogowych odpadów tj. przetwarzanie odpadów destruktu asfaltowego.

Przy jego uzgadnianiu zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem

zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono 11 projektów architektoniczno-budowlanych, które dotyczyły m.in. żłobków, budynków usługowych i magazynowych, budynku toksykologii, przychodni lekarskiej oraz instalacji wentylacji mechanicznej. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W 2024 r. na terenie powiatu pszczyńskiego dokonano ogółem 58 odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów znalazły się: sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, przedszkole i punkty przedszkolne, żłobki, szkoła, zespół szkolno-przedszkolny, świetlica wsparcia dziennego, punkt apteczny, przychodnia, ośrodek leczenia uzależnień, budynek zaplecza sportowego boiska piłkarskiego, pole biwakowe oraz obiekty biurowe, magazynowe i produkcyjne.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

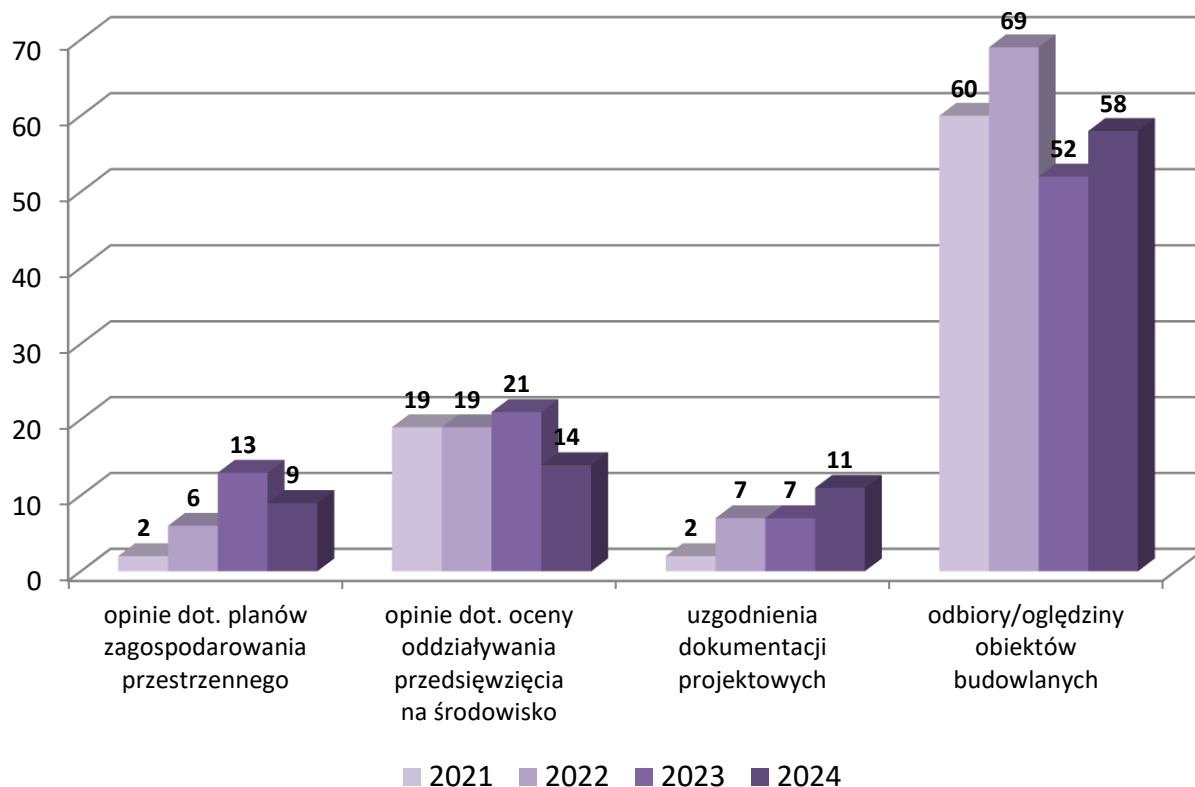
Prowadzone były również działania informacyjno-edukacyjne dotyczące prawidłowego utrzymania systemów wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej i klimatyzacji, instalacji wodociągowej oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w obiektach budowlanych.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2024 r.:

Opinie dot. planów zagospodarowania przestrzennego	9
Opinie dot. oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	14
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	11
odbory/oględziny obiektów budowlanych	58

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2021-2024.

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W 2024 r. tematem dominującym w działalności Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej była edukacja w zakresie szczepień ochronnych z uwagi na narastający problem zmniejszającej się wyszczepialności i ryzyko utraty odporności zbiorowiskowej. Drugim priorytetem działalności było wdrażanie i koordynacja programów profilaktycznych adresowanych do placówek oświatowo-wychowawczych. Dużą rolę w promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje i materiały dotyczące promocji zdrowia oraz zdrowego stylu życia.

Zaplanowane działania wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022-2026 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

W 2024 r. do przedszkoli kierowano ofertę następujących programów:

- „Czyste powietrze wokół nas”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.

Szkołom podstawowym przedstawiono ofertę programów edukacyjnych:

- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat nowych substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”- edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki,
- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów IV klas,
- Wojewódzki projekt „Zdrowie i emocje- skrzynka z narzędziami”- skierowany do uczniów klas VI, celem projektu jest profilaktyka uzależnień, rozwijanie prozdrowotnych postaw i zachowań oraz umiejętności regulacji emocji.

Programy prozdrowotne koordynowane w szkołach ponadpodstawowych:

- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”- upowszechnienie wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- poprawa świadomości w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych przez szkolnych koordynatorów, zgodnie ze scenariuszami zajęć lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy mieli możliwość modyfikowania treści w zależności od potrzeb i możliwości danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były następujące działania nieprogramowe:

- „Nowe narkotyki-Nowe zagrożenia”,
- „Łap słońce z głową”,

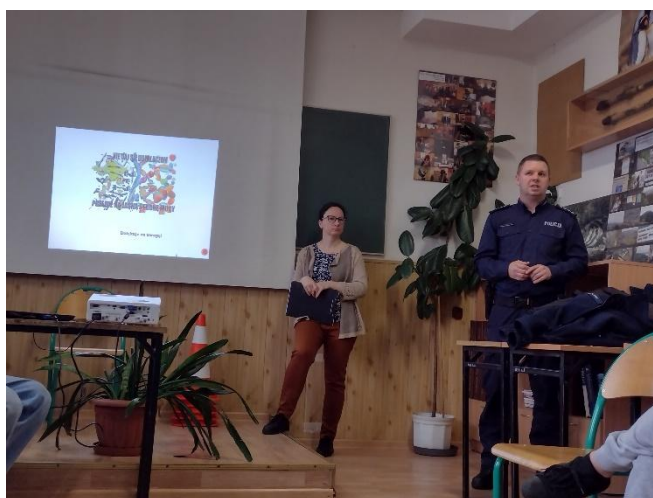
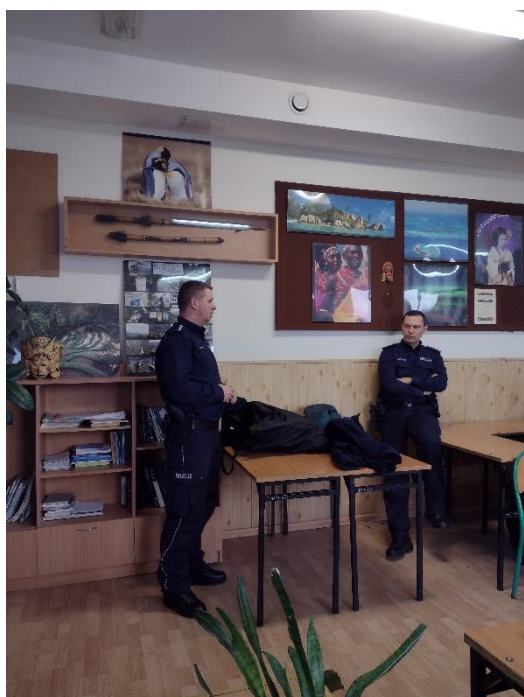
- „Bezpieczne grzybobranie”,
- „Bezpieczne Ferie 2024”,
- „Bezpieczne Wakacje 2024”,
- „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”,
- „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”,
- „#Wybierz zdrowie”,
- „Wirusoochrona”,
- profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”,
- profilaktyka grypy,
- profilaktyka wszawicy,
- promowanie powszechnego szczepienia przeciwko HPV,
- „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”/„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”,
- profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- „Światowy Dzień Zdrowia” obchodzony był pod hasłem: „*Moje zdrowie, moje prawo*” (*ang. My health, my right*),
- kampania „#UnitedInProtection”,
- kampania „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”,
- kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”,
- kampania EFSA „PlantHealt4Life”,
- kampania EFSA „#Safe2EatEu”,
- interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej- profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych.

Realizacja zadań oświatowo-zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na podejmowaniu działań w terenie: organizacji stoisk profilaktyczno-edukacyjnych podczas wydarzeń miejskich i powiatowych, pogadanek, warsztatów dla dzieci i młodzieży, ćwiczeń profilaktycznych z użyciem alko i narkogogli oraz pomiarów tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących.

W okresie ferii zimowych na terenie województwa śląskiego realizowana była akcja pt. „Bezpieczne Ferie 2024”. Zajęcia edukacyjne odbyły się 5 lutego dla dzieci z Miejskiego Przedszkola w Pielgrzymowicach. Podczas spotkania poruszono tematykę szeroko rozumianego zdrowia. Dzieciom wyświetlono prezentację dot. m.in. zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, odpowiedniego ubrania do pogody (w tym rola odbłasków), bezpiecznego zimowego wypoczynku, higieny osobistej. Na podsumowanie rozwiązywano z dziećmi zagadki tematyczne.

W lutym dla uczniów klas I Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Pszczynie i wychowanków Ochotniczego Hufca Pracy w Pszczynie zorganizowano zajęcia edukacyjne dot. uzależnień oraz konsekwencji zdrowotnych wynikających z przyjmowania środków psychoaktywnych. Uczniom przedstawiono szkody społeczne, moralne oraz ekonomiczne. Przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Pszczynie omawiali zagadnienia związane z odpowiedzialnością karną nieletnich, przejawy demoralizacji, higienę korzystania z telefonów komórkowych, testowanie na obecność substancji psychoaktywnych i alkoholu. Działania realizowano w ramach wojewódzkiej kampanii edukacyjnej „Nowe narkotyki–Nowe zagrożenia”.

Podejmowano wiele działań w ramach akcji „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” m. in. w związku z niepokojącą sytuacją epidemiologiczną w Czechach dot. rosnącej liczby zachorowań na krztusiec. PPIS w Tychach wystosował pismo informacyjne do wszystkich podmiotów leczniczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz szkół.

Z powodu rosnącej liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach rozpoczął akcję informacyjno-edukacyjną dla rodziców. Został opracowany i wydany plakat pt. „Ostatni brakujący element”, który dystrybuowano do placówek przedszkolnych, żłobków oraz podmiotów leczniczych.

Tematykę szczepień szeroko rozpowszechniano w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Tychach poprzez promowanie kampanii „#UnitedInProtection”, bezpłatnych szczepień przeciwko HPV oraz bezpieczeństwa preparatów szczepionkowych.

W czerwcu Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej zrealizowała zajęcia dla klas drugich Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Górze w ramach wojewódzkiej akcji „#Wybierz zdrowie”, której celem jest kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród dzieci. W ramach akcji dzieci grały w grę plenerową pn. „Ścieżka zdrowia”, która polegała na wykonaniu różnych zadań zarówno teoretycznych, jak i aktywnych. Dodatkowo dzieci wysłuchały pogadanki nt. ochrony przed kleszczami oraz słońcem.

Zajęcia w ramach akcji „Bezpieczne Wakacje 2024” zostały zorganizowane dla uczestników półkolonii ze Stacji Harcerzy Wodnych UKS Pless Wave w Wiśle Wielkiej. W ramach akcji dzieci edukowano na temat profilaktyki chorób odkleszczowych, gdzie prezentowano sposoby ochrony przed ukłuciem kleszcza. Uczestników bardzo zainteresowały eksponaty kleszczy prezentowane podczas spotkania. Następnie dzieci wzięły udział w grze plenerowej ph. „Ścieżka zdrowia”, gdzie wykonywały zadania ruchowe oraz rozwiązywały zagadki profilaktyczne.

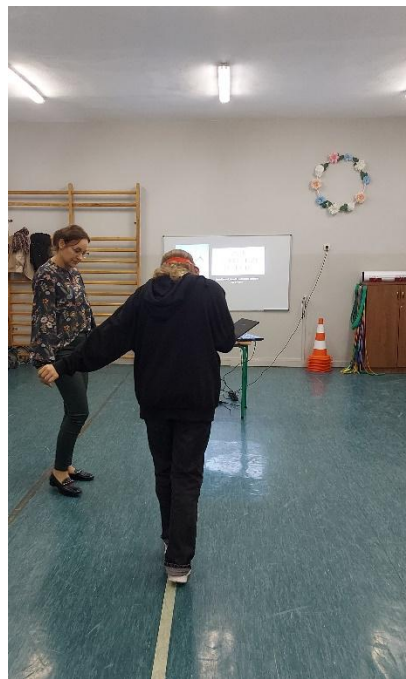

W ramach akcji „Bezpieczne Wakacje 2024” w dniu 13 sierpnia przeprowadzono zajęcia dla uczestników Uczniowskiego Klubu Żeglarskiego MORiS w Pszczynie. Podczas spotkania zwrócono uwagę na właściwą ochronę przed ukłuciem kleszczy. Uczestników bardzo zainteresowały ich eksponaty. Następnie dzieci uczestniczyły w grze edukacyjnej #ŚcieżkaZdrowia związanej z aktywnością fizyczną oraz rozwiązywały zagadki profilaktyczne. Zajęcia nie tylko pozwoliły na zabawę, ale także przyczyniły się do zdobycia wiedzy praktycznej. Na zakończenie uczestnicy otrzymali książeczkę z łamigłówkami, kolorowankę oraz tematyczną zakładkę do książki.

W październiku uczniowie klas ósmych Szkoły Podstawowej nr 6 im. ks. Jana Twardowskiego w Pszczynie wzięli udział w warsztatach dot. akcji „Nowe narkotyki-Nowe zagrożenia”. Młodzież zapoznano z działaniem uzależnienia, konsekwencjami zdrowotnymi wynikającymi z przyjmowania środków psychoaktywnych oraz omówiono czynniki chroniące przed wchodzeniem w zachowania ryzykowne. Po części teoretycznej zaproponowano ćwiczenia z wykorzystaniem alko i narkogogli: przejście przez tor przeszkód, ułożenie wieży z papierowych kubków, poszukiwanie wyznaczonego przedmiotu wśród wielu innych rozrzuconych.

W dniu 8 października podjęto wspólne działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach wraz z NFZ Oddział Bielsko-Biała w Placówce Terenowej KRUS w Pszczynie. Podczas wydarzenia zorganizowano stoisko profilaktyczne, na którym petenci mogli zapoznać się z materiałami dotyczącymi m.in. ochrony przed kleszczami, higieny rąk, szczepień, bezpiecznego grzybobrania, promieniowania słonecznego, czy wpływu substancji psychoaktywnych na organizm. Podczas akcji propagowano zdrowy styl życia oraz zwracano szczególną uwagę na profilaktykę chorób nowotworowych, z uwzględnieniem raka szyjki macicy i nowotworów piersi.

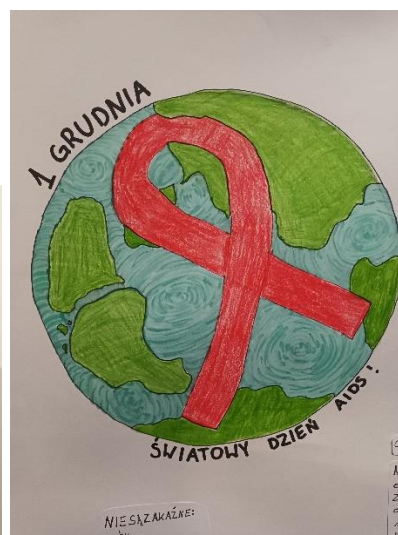
Z okazji Światowego Dnia Wiedzy o Antibiotykach w Pszczyńskim Centrum Kultury zorganizowano wystawę tematyczną. Głównym celem akcji było zwrócenie uwagi i podniesienie świadomości społeczeństwa na temat zjawiska narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u człowieka.

W ramach wdrożenia programów profilaktycznych w minionym roku zorganizowano dwa szkolenia dla koordynatorów placówek edukacyjno- wychowawczych. Pierwsze poruszało tematykę programów skierowanych do przedszkoli: „Klubu Zdrowego Przedszkolaka”, „Skąd się biorą produkty ekologiczne” i „Czyste powietrze wokół nas”, drugie skierowane było do nauczycieli szkół podstawowych i dotyczyło Ogólnopolskiego Programu „Trzymaj Formę!”. Podczas szkoleń poruszano założenia, metodykę, dobre praktyki i pomysły na realizację przedsięwzięć. Dodatkowo w ramach programu „Trzymaj Formę!” zorganizowano wykład poświęcony znakowaniu żywności i suplementom diety poprowadzony przez przedstawiciela Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia PSSE w Tychach.

W ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS” oraz akcji pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” w 32 szkołach ponadpodstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, koordynatorzy szkolni przeprowadzili 185 godzin lekcyjnych, w wyniku których edukacją objęto 3738 uczniów. W szkołach odbywały się konkursy, pogadanki, tworzone tematyczne plakaty i gazetki.

W 2024 r. prowadzono wiele inicjatyw mających na celu zapobieganie chorobom zakaźnym poprzez promocję szczepień ochronnych. Między innymi realizowano wojewódzką kampanię informacyjno-edukacyjną ph. „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”. Kampania miała na celu przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, która pomoże przyszłym rodzicom w racjonalnym podejmowaniu decyzji. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zainicjował na swoim terenie akcję plakatową ph. „Ostatni brakujący element” skierowaną do rodziców dzieci. Wydany plakat został rozdysponowany do żłobków, przedszkoli i podmiotów leczniczych.

Mając na uwadze troskę o zdrowie młodzieży, kontynuowano działania programowe i nieprogramowe dotyczące profilaktyki uzależnień. Wiele inicjatyw podejmowano w ramach akcji „Nowe narkotyki- Nowe zagrożenia”. W związku z zawiązaną koalicją lokalną z funkcjonariuszami Policji prowadzono warsztaty w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Spotkania edukacyjne cieszyły się dużym zainteresowaniem. Istnieje potrzeba kontynuowania tego typu działań w kolejnych latach, by uchronić młodych ludzi przed eksperymentowaniem i złapaniem w sidła nałogu.